

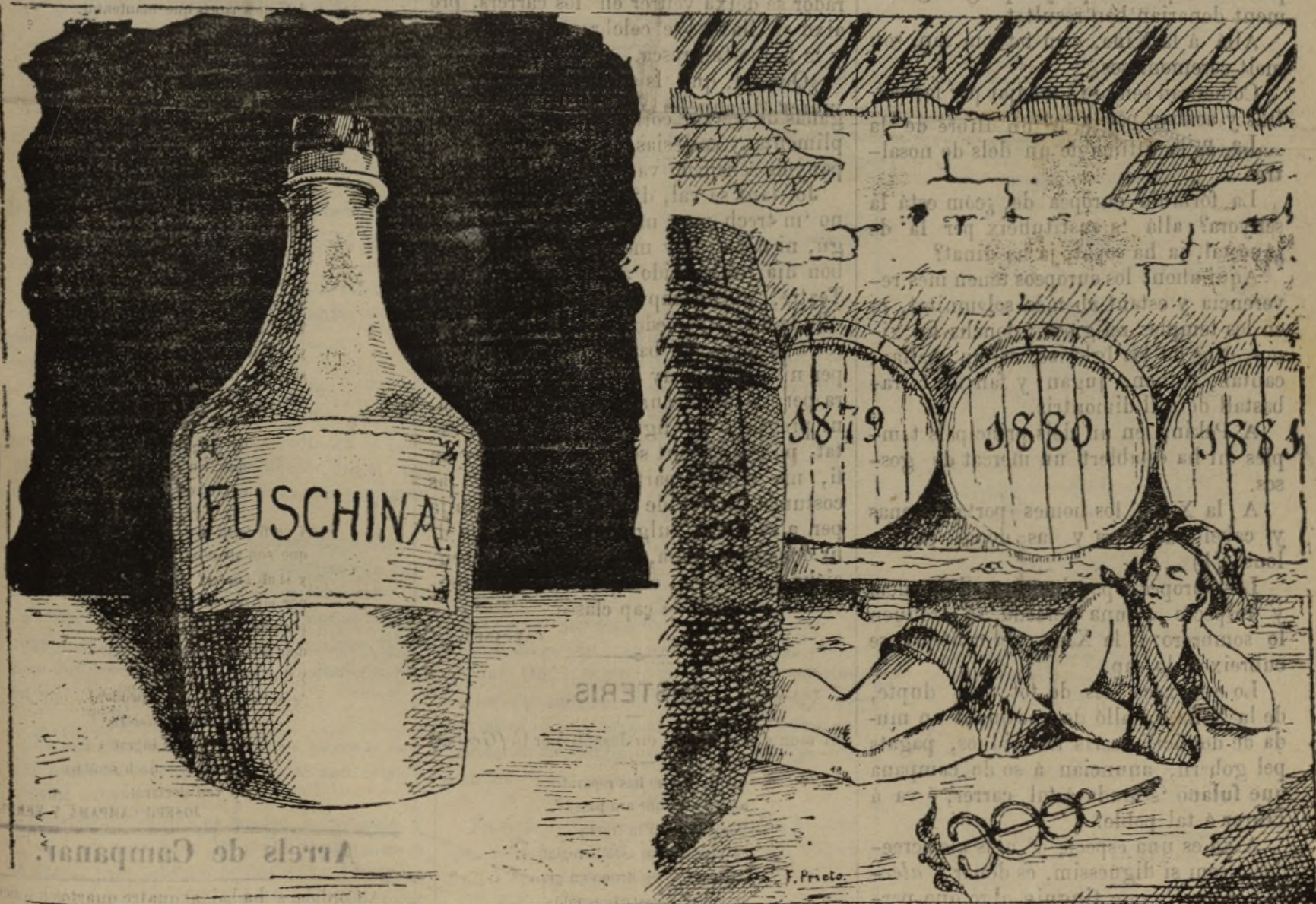
REDACCIO

ADMINISTRACIÓ

carrer de Jesús número 8.

LO PROGRÉS!

Adelantos de l' industria.

Consecuencias dels adelantos.

¡Fora compliments!

Francament, aixó d' haver de donar tot sovint lo bon dia y la bona nit, per exemple, á un que 'm degui alguns diners, ó salutar ab igual cortesia á la meua sogra que continuament m' está fent una cara com un manxaire, es una cosa que 'm carrega molt.

Alló de que, al arribar á una casa y trobar á la familia dinant ó sopant, s' acostuma á dir: «que vaigi de gust» ó algunes altres frasses per l' istil, rebusant ab la paraula *gracias* si acás 'ns ofereixen alguna cosa, mentres que tal vegada havem anat allí per veurer si arroplegariam un tallet de perdiu, mitj pamet de coca ó una rodanxa de chorisso, permi es una de las cosas mes insulsas que hi há.

Pro deixant ara á un costat todas las demás mils classes de cortesias y estrambotiguesas que 'ls espanyols han inventat per demostrar aixís sa ilustració, vaigin lleigint las diferents costums que tenen los xinos, algunas de las quals, al meu entendre, estan mes ben acertadas que las nostras y que fora precis se possessin en práctica aquí á Espanya puig segurament donarian bon resultat.

Allá á la Xina, com tothom sap, son molt ceremoniosos.

Comensan sempre á menjar per las postres y acaban per la sopa. A la Xina, es la última de un dels de nosaltres.

La fórmula europea de, ¿com está la senyora? allá 's substitueix per la de ¿qué tal, ja ha sopat, ja ha dinat?

Aquí ahont los europeos tenen mes reverencia y estant ab mes solennitat, es en los temples religiosos; donchs los xinos, dins de las Iglesias, saltan, ballan, cantan, riuen, jugan y fan un terrabastall de mil dimontris.

A Pekin, en un dels principals temples hi ha establert un mercat de gosos.

A la Xina, los homes portan trenas y cabellera llarga y las donas pantalons. (1)

Los europeos, per demostrar deferencia y respecte á una persona, se trehuen lo sombrero; á la Xina, pel contrari, se cubreixen lo cap.

Lo que xoca mes de tot, sens dubte, de la Xina, es alló de que quant un muda de domicili, certs individus, pagats pel govern, anuncian á so de campana que fulano 's muda á tal carrer, ó va á viurer á tal poble.

Aixó es una especie d' avis als acreedors; com si diguessim, es donar l' alerta perque 'ls que tinguin algo que per-

cibir del que 's muda, no 'l perdin de vista hasta 'l nou domicili.

No hi estaria de més, que á Espanya se posés en práctica aquesta costum. Molts ho agrahirian.

A la Xina, quant un se posa malalt, la seva familia va á buscar un metje y ajustan lo preu de sa curació.

Si 'l malalt cura, lo metje cobra; del contrari no cobra.

També 'm sembla bona costum y digna de que per aquí 's fes de moda.

La gran muralla que divideix la Xina de la Tartaria, es una de las obras mes admirables que han sortit de la ma del home.

Aquesta muralla, qu' es molt mes poderosa que las célebres piràmides d' Egipte, mideix una extensió inmensa, espantosa, puig está calculat que ab los materials que 's van emplear per construir-la, n' hi hauria prou per fer una muralla de tres canas d' alsada, que donés dos vegadas la volta al mon.

A Europa, principalment á Espanya, los primers representants del país, per exemple 'l rey, sempre 's fan veurer pels carrers, donantse molt de tò y fent bombo. Donchs allá á la Xina, son conatadas al any, las vegadas que l' Emperador se deixa veurer en los carrers, pro aixó si, llavors se celebran grans festas y 's fa molta gresca.

¿Qué tal, que 'ls sembla la manera de viurer d' aquella gent? No 'ls venen cap de bon dia, ni convidó á ningú al café, al Teatre, ni en cap puesto, ni may mes saludo á cap acreedor, ni may mes diches á la sogra, ni baixo may de la acera per ningú, ni may m' aixeco de la cadira per dexarhi seure á una senyoreta, ni pregunto á ningú per lo sen bon estat, puig que tant se m' en endona, y en fi, me declaro partidari absolut de las costums xinas y de que cada hu vaja per allá ahont vulga y fassia lo que 'l hi dongui la gana, sens mirar ab atencions de cortesia, compliments, deferencias ni amistat de cap classe.

Jo, tant se val, d' avuy endavant, ja no 'm trech may mes lo barret per ningú, ni dono may mes cap bona nit, ni bon dia, ni convidó á ningú al café, al Teatre, ni en cap puesto, ni may mes saludo á cap acreedor, ni may mes diches á la sogra, ni baixo may de la acera per ningú, ni may m' aixeco de la cadira per dexarhi seure á una senyoreta, ni pregunto á ningú per lo sen bon estat, puig que tant se m' en endona, y en fi, me declaro partidari absolut de las costums xinas y de que cada hu vaja per allá ahont vulga y fassia lo que 'l hi dongui la gana, sens mirar ab atencions de cortesia, compliments, deferencias ni amistat de cap classe.

CAMPANAR.

MISTERIS.

A mon cosí y amic en Joseph Verlé (*Gestas*)

- Oia Jan? ¿que has reparat aquell tipu que ara passa?
- Home sí: sí á la trassa.
- Es senyor que está arreglat.
- Ca, barret! es drogo en gran.
- Es pobre y gasta sens mida.
- Sois te la dona aixecada...
- Ad' hont surten las missas Jan?

Aixó es un misteri tan vist y tan clá que 'l mes fiach senderi pot veure hé plá.

En Toni 'l fill del Aleix que de tonto no te un pel festejant ab l' Isabel li diu que son cor pateix, que está foll y enamorat de sa hermosura tan bella, mentres que la tal donzella es mes lletja que un pecat.

Aixó es un misteri que tothom recull y 'l mes fiach senderi lo veu de reüll.

Ja se sab cert que l' Andreu que está tan fresch y tan sa que no es cego y parla clá que es sancet de tot ' arreu, ahí 'l varen sortejar sortint soldat al moment y 'l Metje y l' Ajuntament per inútil lo van dar.

Aixó es un misteri pro tan declarat, que 'l mes fiach senderi no 'l veu ofuscat.

¡Quin cambi que ha fet en quim! ahí un ateo constant avuy ja es catòlich, sant dels mes sants que mantenim, no 'l busquen en cap café ni menys en lletjos racons mireulo en las professons demostrant virtut y fe.

Aixó es un misteri d' hipocrita gent que 'l mes fiach senderi lo veu clarament.

En un poble com Jurnat d' electors sols n' hi ha cent uns votan l' intransigent altres lo ministerial, ve l' escrutini d' estil y al primer, perdent confon surt diputat lo segon que ha guanyat de mes de mil.

Y aixó es un misteri tan clá y odiós que 'l mes fiach senderi no 'l veu gens confós.

Y en fi prou ja de misteris que son ab misteri escrits y si ab misteri llegits per misteri no 'l alteris porque misteriosament dels misteris pots queixarlo y fins misteriosos posarte sent per misteri imprudent.

Que tot es misteri en eix mon ingrát que 'l mes fiach senderi ho ven declarat.

JOSEPH CAMPANA Y VERLE

Arrels de Campanar.

A Córdoba s' ha baixat quatre quartos lo preu de la carn. Aquí a Reus tambe.

(1) Á Esp nya també.

A Madrid se gastan millions de pessetas per fer las corridas de cavalls en l'hipòdrom.

En cambi, a provincies, 'ns morim de fam.

Hem reparat que durant tot lo que vá de mes de maig, son moltes las noyas d'aquesta ciutat que lluiheixen una grossa medalla penjada al pit.

¡Potser han estat guerreixadas al foch de Villalonga!

Nostre amic lo jove dibuixant en Frederich Prieto, acaba de rebre l'honor nomenament de soci delegat de la «Asociació d'Excursions catalana», de Barcelona.

L'hi donem la enhorabona.

Deya un trempat l'altre dia:

—Ab lo fret que s' deixa sentir d'alguns dias en aquesta part, no pot ser altra cosa sino que l'mes de Maig s'ha disfressat de Desembre.

Dihuen que s'ha presentat de nou la «llagosta» a Valladolid.

Sembla que ha fet fart, puig ja no trobará res per menjar y si s' descuida gens encara perilla que nosaltres 'ns menjem a ella.

Aquí va un anunci que porta l'«Brusi».

«Cuchillos, para mesa de acero de una sola pieza».

¡Borrango! ¿taulas d'acer?

Deu m'enguart de ser fuster.

Un periódich alemany tira una guixa als empleats de telégrafos del seu país per medi del següent cas. Diu que en cert examen de Física preguntá lo catedratic al alumno: «Digui, quina utilitat, tenen las tempestats?» a lo que va contestá l'examinat: «Serveixen als empleats de telégrafos per excusa per lo mal cuidado del redactor dels telégramas y per lo retard en reemetre».

Si aixó va respondrer a Alemania dit alumno, ¿qué hauria respost examinantse a Espanya?

Hem tingut lo gust de rebre de lo «Tranquil-Taller» de Lleyda lo cartell ab lo que avisan la próxima exposició de productes Industrials Agrícolas o Comercials al que fins al dia 20 del proxim mes de Juny hi haurá temps per poguerhi pendrer part.

Nosaltres de nostre part eridem fins a esgar-gamellarnos y toquem fort la campana de San Pere de nostre Campanar per cridar a tots los de Reus perque ab sos treballs y aigüas negres enviantlos a dita exposició, no fassin que l'renom que tenim de bona fama no desdigni ara en res.

Fa uns quants dias que per los carres se venhen molts noys ocupats en niatar auranetas a cops de canya.

Desitjariam saber que fan los municipals y l'socis que componen la junta d'aficionados a la cassa, puig sabem que més d'un transeunt ha rebut algun cop de canya y no li ha xocat gayre.

Traduhim d'un periodich:

«Se diu que per las próximas corridas de cavalls de primavera, hi haurá a Córdoba un premi de senyoras com n'hi ha en moltes altres poblacions.»

¡Cavalls de primavera! ¡Premis de senyoras! No ho havia sentit a dir may, pro, casi faria un pensament d'anarhi a pendrehi part sols per guanyar lo «premi de senyoras»

DE PITJOR A PITJOR.

(Imitació, de Calderon de la Barca.)

Contan de un sabi que un dia tant desconsolat estava, qu'el pobre, al diable s donava, perque menjar no podia.

—¡Hi haurá, entre si discurria, ningú al mon mes trist que jó?

Y acabant de dir aixó observá ab gran estranyesa, que un «mestre d'estudi» ab fresa s moria de consunció.

CAMPANER.

Un entusiasmament admirador del célebre torero en Lagartijo, regalá a n'aquest, lo diumenge prop passat, cinchentas pessetas en metalich y una capsa que contenia vint botellas de Champany, per lo molt bé que toreixá en la «corrida» verificada en dit dia a Barcelona.

—Si a n'aquest destre per lutzar un rato ab los toros li fan tan bon regalo, ¿qué no m'haurian de donar a mi, que fa vint anys que m barallo consecutivament ab la sogra?

Dintre poch dias se estrenará en lo «Teatre Catalá» instalat en lo Romea de Barcelona, lo joguet de costums «La S gra»

Si l'argument descriu son caracter com una que jo n' coneix ja m sembla veurer cremar lo local per la indignació de certas costums basadas en lo seu estil.

Acaba de trasladar lo domicili la Sucursal de casa Singer, en lo carrer de Monterols. Está adornada ab exquisit gust, estremada elegancia y molt «repleta de género»

¡Llastima que la S qu'está pintada a la porta no tingui 8 ó 10 metros de grandor aixís com no, mes ne te dos!

¡Mireu que te un garbell d'arrels lo que 'ns passa ab la administració de Rentas estancadas, d'aquesta ciutat! Ara fa unas quantas setmanas que no 'ns volen timbrar los números del «Campanar» qu'enviem a fora. No sabem perque Oh, y l'pitjor de tot es que tampoch en los estanchs hi ha ls sellos necessaris, per enviarlos. Volen injusticia mes gran? Pro, ba, paciència! Se coneix que aquesta gent ja deuen tenir prou quartos.

Fa una proció de dias que recorren los carers de nostra ciutat, com may s' hagi vist infinitat de pobres implorant la caritat pública.

—Y dihen que anirem tan be, que l diari ho porta.

Lo corresponsal de Santander 'ns escriu que n los dias 10, 11 y 12 del present mes, van tenir lloch en dita ciutat, mols «cossos» guanyantlos tots, «tres» xicots que portavan «barretina vermella»

—Si ja ho dich jo, ¡los catalans!...

¿Qué no ho saben que han de fer per ferse passar lo mal de cap quant ne tingan!

Comprar dos quartos d'arrels de «Campanar».

Lo dijous prop pasat se posá en escena en lo teatre principal a benefici de la triple lleugera Sra. Martinez l' ópera de Donicetti Linda de Chamounix essent ben interpretada per totas las parts que hi prengueren part, particularment per la beneficiada.

En lo intermedí del primer al segon acte lo Sr. Sanchez vá tocar la aplaudida pessa de violi del mestre Monasterio titulada «A dios a la Halambra» acompanyat de piano per lo Sr. Mathieu essent molt aplaudits y tenin que repetirla.

També en lo intermedí del segon al tercer acte la Sra. Martinez va cantar ab acompanyament d'orquestra un magnífich vals presentantli al final dos hermosas toyas regalo d'alguns abonats y quedant lo palco escenich cubert de poms de flors.

FÁBULA.

IV.

L' AIGUA Y LA POLS.

L'aygua clara s' prendá de la pols del carrer al fi juntarshi va y llot y fanch va ser.

Mireu bé ab qui 'us junteu ans que enfangats quedeu.

JOSEPH VERDÚ.

LO NEN Y L'ESBARSER.

FÁBULA.

Un nen miraba—las negras moras que a poms guarnian—un esbarser, y al contemplarlas—tan seductoras, d'aná a cullirlas—son desitg creix.

Mes ell no ignora—que entre la branca, que joguessera—vincla l'oreig, aguda punxa—jamay hi manca per impedirli—lo seu intent.

Tema y recela...—son pas avanza, mes creu danyarse—y aixó l' deté; y las moretas—balanceixantse, ab coquetisme,—li van dibent.

—Vina, no temis,—si vols tenirnos may espantarte—la punxa deu; per alcansarnos,—pera cullirnos, posa cuidado,—no t' farem res.

Per fi si acostá—y una branqueta ab temor baixa,—y ab goix iomens cull ab cuidado—negra moreta sense que l'punxi—gens l'esbarser.

Totas las cosas si he impossibles de cop nos semblan, si treballen ab tiento y manya, serán posibles, puig ab cuidado tot se fa be.

ZARANDIETA.

EPIGRAMAS

Perque m' estima la Rosa
lo seu pare molt la renya
puig en casarla s' empenya
ab un noy qualsevol cosa;
pro la xicota no gosa
dir al vell qu' es ximpleria
tenir la semblant mania
de volgué un tonto per gendre.
¡Es estrany! lo no compendre,
que jo molt més l' hi faria.

R. S.

—Jo fumo tabaco habano,
diu en Quiquet ab molts fueros,
y per cert es cosa vista
puig sempre recull y trinchá
las puntas dels habaneros.

M. JULIVERT.

—¿Quant se casarém? digué
una noya plorant
—Quant s' acabí la epidemia
en los puros del estanch.

CUNYAT DEL COT.

RONDALLAS.

Un subjecte aná á un Teatre en ocasió en
que hi havia ópera y havent sentit á dir que
prompte sortiria la «tiple ligera» la va esperar
ab gran anhel pensantse veurer un papallonet
lleuger.

Vels' hi aquí que va quedar tot parat, quant
va veurer que aquella tiple era una dona gro-
ssa, y va exclamar:

—Caratsus, si está mes grassa que la meua
dona.

Aquesta pesaba nou arrobas.

—¿Com es, mossen Jaume, que á la parro-
quia que vosté regenta quant celebran fune-
rals hi fan mes ceremonias que á las altres Igle-
sias?

—Jo li diré, respongué 'l Reverent, ho fem
per veurer si arrepleguem parroquians.

—Aquest pobre ruquet deya un pagés no 'ls
podrá portar dos sachs plens de blat.

—Ja se com ho faré, respongué l' amo del
animaló, hi pujaré á cavall l' hi carregaré un
sanch á n' ell y l' altre lo portaré jo al coll.

En un confessionari:

—Digueu, germá ¿no sou pas ateista?

—¡Ateista!... no senyor, no, soch ebanista.

EMBULLS.

SOLUCIONS DEL NUMERO ANTERIOR.

XARADA PRIMERA. Es-par-te-ra.

ID. SEGONA. Fa-va.

ID. TERCERA. Ca-ta-ri-na.

CONVERSA. Sifa Balvina.

MUDANSA. Val, Xal, Ral.

ESCARXA CERVELLS. Sant Andreu del Palomar.

TRENCA CLOSCAS. Daniel.

ENDAVINALLA. Llengua.

GEROGLIFICH. Saben escriurer y lleigi mol se pot
consegui.

Han guanyat lo premit humoristich "Tarragoni pela-
canyas" y "Cunyat del Cot."

Poden passar á recollirlo quan vingan á Reus.

XARADAS.

Ma primera es musical,
la segona es lo mateix,
y l' total lo constitueix
un important vegetal.

NAIRAM.

Lo dos hui 'm va dir un dia
que la tres dos se casava
ab un total que 's molt rich
y que l' hi hui dos molta fama.

FREIXETA PETIT.

Ma primera es un article,
segona y tersa també,
lletra vocal la segona,
y l' tot al Teatre se sent.

MARIETA T. LL.

CONVERSA.

—¡Sebastiá!...

—Ernesto, ¿y t' ha mara?

—¿La mara? va morir-se.

—¿Vols dir? ¿abont la tenias?

—Ara hu avem dit los dos.

BARBERET.

SINONIMIA.

A una noya qu' es de tot
la tenim per treballa;
de una tot se sol cuida
ab mes forsa que un xicot.

Y es molt trist, lo cap li tot
y quant parlan de curarli,
diu, armant un gran xibarrí
que son capital no tot.

UN TONTO.

ESCARXA-CERVELLS.

Baldomera, Marcelina, Salvadora,
Isabel, Marieta, Mercé,
Barbara, Balbina, Baudilia.

Posar aquestos noms en columna, de modo que llei-
gits de diagonal dongan un nom d' una població cata-
lana.

TITELLA.

PROBLEMA ARITMETICH.

—Escolta Pau, ¿Farias lo favor de dirme quants ho-
mes tents á treballá á la terra?

—Noy no 't se; conta: son los que son, altres tans
del que son y la mitat mes dels que son y jó fem 100.
¿Quants homes hi treballan?

ARUGA Y CARAGULI.

ENDAVINALLA.

En lo cap porto faldillas
y sombrero de cristal
al vespre es quant jo presumo,
y soch de molts lo rival.

TRESSETA CORT.

Novela.

LOS MIL Y UN ANUNCIS.

CAPÍTOL PRIMER.

Aixis que havia acabat de menjar aquells magnífichs
bunyols en casa del senyor Marca, y de haber agotat
l' espumós y excelent, vi qu' una regular botella de

cristall contenia, comprada aquesta en casa del sen-
yor Demestres, mos indignats caixals aplacaren sa ira
en contra mi desplegada, alcançant, la pau y tranqui-
tat, que tant desitjaba. Més no fou durader això. Puig
encar no feya un quart d' hora que estava gosant de
tan gran ditxa, fortas punxadas de nou dintre ma bo-
ca sentia, fentme patejar la terra ab ràbia, com un can-
didat quant pert la elecció. Alló no era viurer.

No ho puch resistir, ab veu forta exclamaba. Aixó
es un joch etern, Ay! uf uf uf jo 'm moro!...

—Que té, 'm deya, acostantse 'm lo duenyo de la
bunyoleria.

—¿Qué tinch? no ho vulgui saber ¡ay! estich deli-
rant.

Corri. Digui, ¿quant val lo gasto? No perdi temps...

—Deixiu corra ja ho trobarem.

—No cuiti...; no vull trobarho.

—Bé dongim nou rals.

—Aquí 'n te deu, y estigui bó.

Com la tempestat ja s' havia acabat y 'ls primers
raigs del sol illuminaban la terra, surto á fora y las em-
prench corrent y esbufegant com una locomotora quant
está en marxa, en busca del inteligent dentista, san-
grador y peluquer en Maginet Soronellas que viu en lo
carrer Major. Arribo allí, y entro en lo bell salonet que
dit senyor te en los baixos de la casa hont si afeita, ta-
lla y risa 'l cabell ab tota la perfecció del art y per un
preu modich.

Un cop á dins, me assento y dich, Magí porta 'ls
instruments, y arrencam de soca y arrel aquests mala-
hits caixals que 'm martiritzau. Ho fa y ¡fills meus quin
consol! Vareig torná de mort á vida.

—Adeu Soronellas, he quedat contentísim de tu, adeu,
y ensenent un cigarret de paper ab un misto procedent
d' una capsa comprada en la botiga de Eduar Gavarró
situada en lo carrer de las Galanas hont hi trobaran di-
ferents articles com son fideus, arrós, sucre, sal, etcé-
tera etc. etc.; tot mol bó y barato, surto al carrer y me
n' entro á la casa del devant, qu' es tenda de juguets,
qual dueuyo Pere Freixa hi te un gran surtit de bastons,
paraigues, yanos y altres mil objectes de quincalleria
de esquisit gust. Mentres estava comprant un bastó, vei-
gi passar pel carrer una bella y ensisedora nineta d'
ulls blaus com lo cel seré, seguint sons passos un jove
d' arrogant figura que ab las ardents miradas que li da-
ba significaba que era l' objecte de son amor. Vull ve-
gillarlos vareig dirme, y no faig més que agafó l' bastó,
y marxó en direcció dels dos. Al arribar, devant de la
casa sucursal de las máquinas de Singer, situada en lo
carrer de Monterols ahont podran comprarhi máquinas
de cosir, pagant sont preu al contat, ó bé, á plassos de
deuralets sentmanals; lo citat jove ja anaba conversant ab
aquella encantadora nena; ja se habian juntat. Jo seguia
al detrás d' ells com he dit, tot fent lo pagés: quant al
arribar á la Plassa de las Monjas y allí prop del kiosco
de refrescos bons y baratos den Matias Esteve, sento qu'
ab veu baixa y llástimosa, diu:

—Tu no 'm estimas Robert. Tu 'm vols fer desgra-
ciada.

—No adorada Emilia. Fes lo que 't demano y juro
per lo mes sagrat del mon no oblidarte jamay.

—¡Ay! Robert, tremolo...

Mosca. Ja 'n tinch prou, vareig dirme. Aixó s' em-
bolica.

Nada, anem escoltant, á veurer que 'n sortirà.
Ja ho sabrán.

(Seguirá.)

FISELVAS.

CORRESPONDENCIA PARTICULAR.

Marieta T. LL.: Vosté s' porta molt bé; anirà la xara-
da.—M. Julivert ja hoven.—Cunyat del Cot: Anirà molt
ta part de lo que 'ns envia.—Tarragoni. Pelacanyas:
Idem.—Tururut: Anirà un epigrama.—Barberet: Idem.
la cansó.—Montaarts: Insertarem algo en lo número
próxim.—Mirtos: No está gaire bé.—Bena de coll: Anirà
la xarada.—Trompet de Rens: Lo de vosté es frívol.
—Elvira B. V.: Ab molt gust la complaurem.—Titi: Hi
faltan las canyas.—Noy maco: lo que 'ns envia es lleig.
—Botiguer: ¿Qué va midar los aersos ab la mitja ca-
na?—Un tonto: Ab lo que 'ns envia s' coneix que ne
es gaire. Anirà molta cosa.—Un mascarar: ¡a "causa"
está ben esplicada, pro mal versificada.—Joseph de R.:
s' escriu Mercé.—Barberet y Fusté: Anirà l' endevi-
nalla.

Las cartas no contestadas las havem enviat á passeig.

REUS:

ESTAMPA DE SABATER.

Plassa del Rey, núm. 10.